

Edinost

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročniki na redno izdajanje „Edinosti“ stane: celoletno 15-20, pol leta 2-60. Vsi dopolni naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštuo-branilični račun št. 841-652. Telefon šte. 1187.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Polit. društvo „Edinost“

v Trstu

vabi uljudno na

javni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, 24. nov. ob 10. uri dopol.

v veliki dvorani „Narod. doma“.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

K obilni udležbi uljudno vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrijska državna zbornica.

DUNAJ 12. Na današnji seji je ministerski predsednik baron Beck predstavil zbornici novo ministerstvo. Ob svojem vstopu v dvorano so bili ministri pozdravljeni živahnimi klici in ploskanjem, dočim so jih češki radikalni poslanci vsprejeli z hamba-in-fuj-klici. Predsednik dr. Weisskirchen je moral ponovno pozvati češko-radikalne poslance na mir. — Posl. Nemeč (češki socijalni demokrat) je pripomnil k formalnemu predlogu, da pomenja preosnova ministerstva spremembo dosedanje vladne politike, in zato naj vlada priobči zbornici svoj program. Zato je predlagal, naj se otvori debata o kratki izjavi ministerskega predsednika, s katero je predstavil zbornici novi kabinet. Predlog je bil pa odklonjen. — Posl. Klofáč je v češkem jeziku v imenu enega velikih delov češkega naroda, ki ne identificira politike s politično prostitucijo, protestiral proti brezpogojnemu vstopu dveh čeških poslancev v kabinet. — Na to je pravosodni minister Klein odgovoril na nekatere interpelacije, nakar je zbornica nadaljevala na zadnji seji prekinjeno debato o najnem predlogu glede podpore potrebnih rodbin rezervistov, pozvanih na orožne vaje. Soglasno je bila priznana najnost predlogom posl. Steinerja in Reichstädter, dočim je bil odklonjen predlog socijalnih demokratov. Zbornica je nato pričela razpravo o obeh predlogih.

Med došlimi ulogami današnje seje se nahaja interpelacija posl. dr. Mühlwerta (svobodni Vsenemec) in tovarišev na naučnega ministra, glede večerajšnjih izredov italijanskih dijakov na dunajskem vseučilišču. V interpelaciji se povdarja, da je bila istočasno prirejena demonstracija italijanskih dijakov v Gradcu, radi česar ni dvomiti, da se gre tu za dobro pripravljeno agitacijo. Interpelantje vprašajo torej, hoče li naučni minister poskrbeti, da se najodločnejše varuje dosedanj izključno nemški značaj dunajskega vseučilišča.

PODLISTEK.

Iz naše soseske.

Črtica, spisal v. a.

Tako je govoril vse križem in zmedeno in tako so bile vse njegove misli in besede pijane, ker drugače biti ne morejo misli človeka, ki ni nikdar trezen.

Na drugem koncu mize je čepel osebenek Rogovilež, ozkopleč in suh kakor trlica. Njegov razorani obraz je bil potrtn in zamisljeno so zrle njegove neprijazne oči. Prazil je kozarce kar na dušek, kakor bi se hotel s tem nad kom znositi.

„No Rogovilež, kako se ti pa kaj godi? Kaj, si li dosti stržil včeraj za gobe?“ vpraša osebenka krčmar debelih in rdečih lic.

„E, kaj še,“ pravi osebenek „gospoda je skopa kakor zlomek. Pa še za tisto, kar da, se sedemkrat na dan pokesá. Veste, da vam je prikazen! Tam v mestu ne dela gospoda nič, samo dobro je in pije pa ima zlodej zmerom zadosti in še črez mero. To je sama pošast. Pa kako se lepo in drago oblačijo ti ljudje! Bog jim daj, da bi dobro opravili pokoro za vse grehe in hudobje.“

„Kaj govoriš, prijatelj,“ se oglasi eden izmed kmetov „da ima gospoda grehe? Saj jih nima. Kako neki more priti greh v njeno

Zbornica je sprejela nujni predlog glede podpiranja družin rezervistov poklicanih k vojaškim vajam. Tekom debate je naznanil zastopnik domobranskega ministra, da vlada predloži zbornici tozadnevni zakonski načrt, čim bodo rešena najvažnejša pogoja vprašanja k istemu. (Ploskanje.)

Zbornica je potem razpravljala o socijalnodemokratskem nujnem predlogu glede draginje živil. Predlagatelja Schrammel in Renner sta obrazložila nujnost, na kar je bila debata prekinjena.

Posl. Nemeč je pozval predsednika z ozirom na vest, po kateri je baje v Nachodu na Češkem izbruhnil vpor radi gladovanja, o kateri priliki sta bila neki ranjena dva delavca, 12 njih je bilo pa aretiranih, — naj vpliva na vlado, da prepreči nadaljno krvoprelivanje in naj da gladojočim delavcem na razpolago živila po ceni. Prihodnja seja dne 13. novembra.

Demonstracije italijanskih dijakov. GRADEC 12. Ker so italijanski dijaki skušali danes zopet razgrajati na vseučilišču je rektor odredil, da ne bode danes nikakih predavanj.

DUNAJ 12. Danes popoldne je prišlo pred vseučiliščem med italijanskimi in nemškimi dijaki do pretepa s palicami. Kmalo je pa nastal mir. Na to so italijanski dijaki šli pred parlament, katerega rampe je bila pa že zasedla policija. Odposlanstvo dijakov se je na to podalo v parlament k italijanskim poslancem.

DUNAJ 12. Deputaciji italijanskih dijakov se je v poslanski zbornici priobčilo, da bodo poslanci svoje nadaljne sklepe objavili na dijaškem shodu. Deputacija se je na to podala k rektorju, ki je dijakom svetoval, naj se drže strogo akademskih predpisov. Govori se, da bodo italijanski poslanci interpelirali o dogodkih na vseučilišču v zbornici. Popoldne je odposlanstvo italijanskih dijakov konteriralo z italijanskimi poslanci, ki so poročali o večerajšnjem pogovoru z naučnim ministrom, čegar vseh pa nikakor ni zadovoljiv, ker je malo nade, da bo ministerstvo priznalo izpite, napravljene v Italiji. Vseučilišče bo jutri zopet odprto.

Odlikovanja.

DUNAJ 12. Današnja „Wiener Zeitung“ je objavila, da je Franu Dukicu, predsedniku okrožnega sodišča v Rovinju podeljen red železne krone III. razreda, Julijanu Covazu, sedanjemu voditelju c. kr. okrajnega sodišča v Vodnjanu viteški križ Fran Josipovega reda in Karolu Buncu, kancelijskemu oficijalu v Komnu zlati križec za zasluge.

Škofijska konferenca.

DUNAJ 12. Danes popoldne je pričela v nadškofjski palači pod predsedstvom knezondškofa kardinala Gruscha škofijska konferenca. Konference se udeležujejo tudi knezo nadškof dr. Sedej iz Gorice, krški škof dr. Mahnič in tržaško-koperski škof dr. Nagl. Škofje se udeležijo tudi katoliškega kongresa, ki prične 16. t. m.

Resolucija ljubljanskega mestnega sveta in trgovinske in obrtne zbornice kranjske glede dolenske železnice.

LJUBLJANA 12. Ljubljanski župan, državni poslanec Hribar je priobčil ministerske-

vest in srce. Le ti poglej pa premisli: drevo, bodisi že gaber ali bukev, ki ti lepo raste in ni na njem rumenega listja spomladi in pa posušenih vej, je znotraj zdravo in brez napake ko le kaj. In ljudje na svetu so kakor strašno velik gozd; kdor je v pregrehah, tega spoznaš na prvi hip. Le poglej, postavim pijanca. Vse pregrehe so mu zapisane na pregrešnem licu, kakor bi jih kdo gori nalašč naredil. No vidiš, prijatelj, in to je povsod!“

„Kdo pravi, da je gospoda brez greha?“ odvrne osebenek. „Ima jih, ima, to pa to, pa še koliko. Ti, kar poglej tam-le na ono podobo, ko je gori narejen pek, pa boš videl, če nimaš kratkega pogleda, da je v peku skoro sama gospoda in da trga hudir same treburharje — lenuhe. No vidiš, pek je za gospodo; ker se na tem svetu nič ne trudi in ne muči, zato se pa na drugem toliko bolj. To pa verjem tako gotovo, kakor je sv. Ciprijan v nebesih.“

Miheljček, ki je ves pomenek molče poslušal, se je nekako čudno in jezno oziral na onega kmeta, ki se je pričel z osebenkom. Ko je oni obiral pijance, se je njegov obraz čudno naježil in zdelo se je, da prikipi vsa jeza na dan, ki jo je Miheljček nekoliko skrival. Naposled pa se le ni mogel več zadrževati; vstal je kvisku in jel vpiti nad možakarja: „Kaj, kdo je pijanec? Ti vrana škiljasta, še eno mi zini, pa te bom kar pre-

mu predsedniku nastopno, od tukajšnjega mestnega sveta sklenjeno resolucijo: Ljubljanski občinski svet z veseljem pozdravlja pogodbo, sklenjeno med avstrijsko in ogrsko vlado glede dolenske železnice in proge Ogulin-Knin, ter prosi obenem avstrijsko vlado, naj nemudoma odredi potrebno, da se gradnja omenjene železnice ustavnim potom zagotovi, ker smatra občinski svet gradnjo omenjenih železnic kakor nujno potrebno ne le za južne dežele te državne polovice, marveč za vso avstro-ogrsko monarhijo. Izlasti izraža občinski svet ljubljanski Njegovi ekscelenci svojo zahvalo za modro in previdno vedenje v tem vprašanju.

Iz enakega povoda je trgovinska in obrtna zbornica kranjska sklenila resolucijo, v kateri pravi med drugim: Trgovinska in obrtna zbornica je z ozirom na dolensko železnico mnenja, da bi progá preko Černomlja v Metliko in od tam do Karlovca najbolje odgovarjala prometnim potrebam. Pri oddajanju in izvrševanju del naj se jemlje ozir na domače podjetnike in delavce.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 12. Predloga glede šestmesečnega proračunskega provizorija je bila vsprejeta v tretjem čitanju. Na to je zbornica nadaljevala debato o avtonomnem ogrskem tarifu. Posl. Supilo je govoril madjarski. Stvil, sklepni predlog, naj se stavi predlogu z dnevnega reda, dokler se ne uredi razmerje med Ogrsko in Hrvtosko. Govornik je potem rekel, da je ogrski avtonomni tarif kopija avstrijskega. Ako bi se šlo res za samostojni carinski tarif, bi bil on prvi, ki bi ga vsprejel, kajti on se je od nekaj boril proti skupnosti z Avstrijo. To stališče so vedno zavzemali tudi začetniki reške resolucije. Govornik je na to polemiziral z izvajanji ministerskega predsednika, ki je zatrjeval, da je zvest pristaš ogrsko-hrvatske nagodbe, dočim je vlada z različnimi dejanji poslabšala status quo. Predsednik je ponovno opominal govornika, naj ostane pri predmetu. Supilo je izjavil, da preko tako težkih konfliktov, kakor obstojajo sedaj mej Ogrsko in Hrvtosko, ni možno kar tako priti na dnevni red. Predsednik je odzvel govorniku besedo, ker se je oddaljil od predmeta dnevnega reda. (Velik nemir pri Hrvatih.) — Posl. Milan Ročić je govoril hrvatski. Izjavil je, da bo glasoval proti predlogu, ker je ista z državnoopravnega in tudi z gospodarskega stališča škodljiva za Hrvtosko. Da zamore biti tarif avtonomen, mora priti prej v tem vprašanju do sporazuma mej Ogrsko in Hrvtosko. Avtonomni tarif bi bil prva prilika za reinkorporacijo Dalmacije, ker bi bila Dalmacija vsprejeta v ozemlje avtonomnega carinskega tarifa. — Posl. Šurmin je govoril tudi hrvatski. Pridružil se je izvajanjem posl. Supila, da ni carinski tarif niti ogrski niti avtonomen. Poročilo gospodarskega odseka samo priznava to, le zavrača krivdo na prejšnjo vlado. Le naslov predloge govori zato, da se gre za samostojni carinski tarif. Govornik je predlogo odklonil. — Posl. Pinterović je govoril hrvatski. Kritikoval je predlogo ter grajal, da se ni pri sestavi iste ni vprašalo Hrvatske niti se je varovalo nje interese. Govornik je predlogo odklonil. Na to je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri.

trl, da ne boš nič več gibal. Kaj blebeteš, kakšen obraz ima pijanec? Ali tebi to kaj mari? Takega ima, kakršnega mu je Bog ustvaril, pa je mir besedi. Ti žvirca ti skratova, kar na dvoje te bom pretrgal!“

In bil bi skočil v onega, da ga nista zadrževala oštr in osebenek. Slednjič se je nekoliko pomiril in jel precej resno govoriti proti možakarju: „Veš kaj, ti Spiže, škoda, da nisi hlače; ali je to mož, ki ljudi venomer obrekuje in opravlja. Saj mi je dosti, da me drugod vlečejo ljudje skoz zobe; pri Koritarčku me pa naj vsak pusti na miru. Sema je tak, ki ne da revežu miru. Dal mi ni še nobeden nič; zato pa ne smejo ljudje o meni nič govoriti, pa je!“

V tem zaškripljejo hišne duri in temni svetlobni traki sobne svetiljke obsvetijo moža, precejšnje velikosti. Z mirnim pogledom se ozre po navzočih. „Dober večer vsem vkup“ pravi prišlec, stopi počasno k mizi ter se vsede poleg Miheljca.

„Bog ga daj“ mu odvrnejo navzoči. Bil je to France Kreson, gori iz gozda. Njegova navada ni bila, da bi zabajal v krčme, posebno v vaško ne; pa nocoj so ga noge zanesle tja.

Možakar, ki se je bil z osebenkom prepiral in z Miheljčkom sprl, je vstal, bodisi da ga je bilo aram, da bi vsak postopač naj vpil, posebno pa Miheljček, ki mu je oštr komaj še upal polič vina, bodisi da ni hotel

Oropana prodajalnica dragotin.

BUDIMPEŠTA 12. (Ogr. biro). Prodajalnica dragotin trtke Josip Martin je bila po noči oropana. Škode je nad 100.000 K. Policija je tatom na sledu.

BUDIMPEŠTA 12. Posl. baron Wesseleny in Ferdinand Urmanczy sta prijavila svoj izstop iz stranke neodvisnosti.

Hiša se zrušila.

VELIKI VARADIN 12. (Ogr. biro). Danes popoldne se je zrušila nova hiša veletrgovca Armina Breiderja. Doslej so izlekli izpod razvalin truplo nekega italijanskega delavca in pet smrtno ranjenih delavcev. Rešilna dela se nadaljujejo, ker se je bati, da je pod razvalinami pokopano še več drugih delavcev. Stavbeni voditelj Ivan Koszin je bil aretiran. Uvedla se je preiskava.

Ukrajne obilicije.

BELIGRAD 12. Iz tresorja državne hišpotočne banke je bilo ukradenih 200 obilicij po 500 dinarjev v skupni vrednosti 100.000 dinarjev. Policiji se je posrečilo, da je dobila obilicije, še predno so bile prodane.

Bavarski princ Arnulf obolel.

MONAKOVO 12. Princ Arnulf je noč slabo prespal. Mrzlica je večja in bolnik leži v nezavesti, tako da je malo nade, da okreva. Princ je obolel za influenco, kateri se je pridružila pljučnica.

BENETKE 12. Bavarski princ Arnulf je danes zvečer tu umrl.

Francoška zbornica.

PARIZ 12. Poslanec grof Boni de Castellane je interpeliral o dogodkih v Maroku.

Gora se zrušila.

PARIZ 12. Iz Valence-sur-Rhone poročajo, da se je pri vasi Felines zrušil del gore in zasul 40 hiš, med temi župnišče in šola. Prebivalci so mogli začasno upogniti.

Nemški cesar na Angleškem.

WIDSOV 12. Danes popoldne so se cesar Viljem, kralj Edvard in vojvoda Connaught odpeljali v Windsorski gozd na lov. Cesarica se v soboto ali nedeljo na jahti „Hohenzollern“ poda v Holandijo. Državni tajnik pl. Schoen se vrne v ponedeljek v Berlin.

Belgijska zbornica.

BRUSELJ 12. Parlament se je danes zopet sestalo. V poslanski zbornici je bil Schollaert zopet izvoljen predsednikom.

Rusija.

Požar v ladijedelnici.

PORTSMOUTH 12. Včeraj po noči je začelo goreti v neki lopi tukajšnje ladijedelnice, v kateri so dragoceni stroji. [Gasiti je pomagalo tudi 300 mornarjev. Ob 8. uri zjutraj je lopa pogorela. Nemški oklopni križar „Scharnkost“ je izkrca oddelek gasilcev, ki so pri gašenju pomagali.

Minister Izvolski.

PETROGRAD 12. (Petr. brz. ag.) Minister za unovje stvari Izvolski se je danes povrnil v svojega potovanja v inozemstvu.

Gledališče pogorelo.

MOSKVA 12. (Petr. brz. ag.) V tukajšnjem opernem gledališču Solodovnikov je danes zjutraj pričelo goreti na odru, ki je popolnoma pogorel, uničene so tudi vse dekoracije. Pod razvalinami strehe, ki se je deloma zrušila, so našli truplo nekega uslužbenca.

dopustiti, da bi kdo več vedel nego on, ki je bil pod cesarsko zastavo za korporala. Naj bo temu že kakor hoče, on je vstal, plačal krčmarju za popito vino in odšel v mesečno noč.

Tudi drugi možakar je vstal, plačal in odšel.

„Kaj pa je s teboj, France?“ je ogovoril osebenek Kresona „kje pa si bil, da te nisem videl, ne vem že od kdaj?“

„I kaj boš izpraševal. Doma sem se držal, doma. Saj več menda, da mi je ona umrla.“ Te poslednje besede je izgovarjal tako, kakor bi ga nekaj tiščalo za grlo.

Družba je za nekaj časa obmolknila. „Dobra ženska je bila,“ je dejal naposled osebenek Rogovilež.

„Pa pridna,“ je dostavil Koritarček. „In varčna nad vse“ je rekel osebenek.

„Res pravi blagoslov božji,“ je menil oštr Koritarček.

Kreson je vse to tiho in mirno poslušal.

„Nikoli bi se ne bil oženil, pa bi zdajle ne žaloval in se kisal zavoljo babnice,“ je dejal Miheljček Kresonu nagajivo. „No France, le vesel bodi kakor sem jaz, saperlot. Kar se je zgodilo, tako ostane. Ti pa na to pij in vriskej, pa boš videl, da te ne bo žalost več nadlegovala. Na, pa pokusi še tu, ne bo ti škodovalo. No, vidiš, človek je takrat žalo.

S shoda Narodne delavske organizacije v ROJANU.

Kakor smo obljubili, podatki nam je oba glavna govora na tem shodu. Predsed. N. D. O. dr. Josip Mandić je izjavil v glavnem: Ze na shodu v Šklednju se je naglašalo, da se N. D. O. hoče izogibati verskemu vprašanju, ki prihaja na naše shode kakor Pilatus v Credo. G. Hreščak je prišel na naš shod provocirati izjavo glede verskega vprašanja: to hočejo njegovi somišljeniki, da bi imeli potem orožje proti nam. Torej naj jim bodi povedano naše stališče in to zadnjikrat: Narodna delavska organizacija je strokovna gospodarsvena organizacija, njen namen in cilj je označen v pravilih: posegati v boj za gospodarski razvoj našega delavstva. Njena podlaga je zato narodna, nikakor verska. Tudi g. Čok je na svetoivanskem shodu motiviral potrebo poudarjanja verskega stališča tako-le: internacionalna soc. demokracija je protiverska, radi tega da je treba, da nastopamo mi za vero. Gre se morda tu za vero? Ne, tu se ne gre za vero, ampak za klerikalizem.

Klerikalizem nima z vero ničesar opravljati. Vera je nekaj svetega, je svetinja človeške duše, kakor je ljubezen; klerikalizem pa je izkoriščanje vere v posvetne namene. Mi torej proti veri ne smemo in nečemo biti, mi se nikoli ne bomo protivili izvrševanju religioznih čustev. Ali za stafažo onim, ki trgujejo s to svetinjo, nečemo nikoli služiti. Radi tega tudi nečemo, da se o veri razpravlja na javnih shodih, ker vera spada v cerkev; prepustimo klerikalcem, da teptajo vero v blato s tem, da jo pomizujejo na predmet političnega shoda.

Gospod Hreščak govori o boju med njim in N. D. O. To je prvič domišljavost in drugič se sploh tu ne gre za Hreščaka ampak za sistemo, kojeva nesrečni reprezentant je on, — poslušno orodje za nas pogubne Naglove politike. Zastopniku one stranke, ki tepta v blato vitalne interese slovenskega naroda, ki se druži z narodnim sovražnikom, le da uniči domačega nasprotnika, stranki, ki narod žrtvuje svojim strankarskim interesom, — pa sploh ne bi bili niti dolžni odgovora. Kakor dokazujejo pojavi zadnjih časov, stojimo pred sistematičnim poskusom prenesti kranjski bratomorni boj v Trst. Tem škodljivcem našega naroda pa pravimo: Če ste vi slepi, nismo slepi mi in bomo znali obračunati z vami.

G. Hreščak je napadel „Edinost“, da je protiverska, perfidna, da zavaja ljudstvo in mu jemlje vero. Radi tega da je tudi N. D. O. taka, „Edinost“ je prevrščana nad takimi napadi, da bi jo bilo treba braniti. Ali je ona kedaj nastopila proti veri? (Klici: Nikdar!) Sicer pa, kako prihaja polemika proti „Edinosti“ na današnji shod, kjer se gre za N. D. O.?

G. Hreščak je govoril v imenu vseh slovenskih duhovnikov. Jaz moram protestirati v imenu poštenih narodnih duhovnikov, da si Hreščak prilašča to pravico. Duhovniki, ki govorijo, kakor on, so odpadniki, in ne Slovenci. Lepi slovenski duhovniki, ki priporočajo internacionalno socialno demokracijo v boju proti N. D. O.!

Klerikalizem v Trstu je hotel najprej pokusiti svojo srečo pri Italijanih. Ko je tam napravil fenomenalen fiasko, pa se je vrgel na Slovence. Tu hoče na račun naših narodnih koristi priboriti si lavorike. Škof Nagl je za to tudi „ekskomuniciral“ „Edinost“ v srho trgovske reklame za klerikalno tiškovno društvo, ki ima izdajati svoj list. In takim ljudem, da bi mi služili za stafažo? Pravijo nam, da je vera v nevarnosti? To je laž: ne vera, ampak interesi strankarskega klerikalizma so v nevarnosti! In če bi bilo res, da je vera v nevarnosti, ali smo ravno mi, ubog, mal od vseh strani tlačeni narod, poklicani, da jo rešujemo? Vprašam pa: ali ni naša narodnost v nevarnosti? Ta je, ki jo imamo mi rešiti, in za njo moramo nape-

sten, kadar drugačen biti ne more. Ti pa se lahko veseliš, če le hočeš. Noben človek nima toliko sovražnikov, da bi ne imel nobenega prijatelja, s katerim deli žalost in veselje. In ti ga imaš gotovo katerega. Le oprimi se ga in vesel boš, bolj ko kdaj prej.

Mihelčec se je veselo namuzal, češ, iz vsakogar se more narediti veselega človeka; pa tudi France more še biti tak.

Kreson je jel nekoliko piti in od hipa do hipa je postajal veselejši in zdelo se je, da bo to še pravi veseljak.

Druščina je jela prazniti kozarce čimdalje hitreje in vinski duh se je jel širiti po mali sobi.

„Kako vendar biti čas“, je izpregovoril osebenek „komaj sem prišel iz otročjih v mladeniška leta, pa sem kar star, kakor podplati pri črevljih. Enkrat stopiš malo dalje izpod domače strehe, pa so kar preč, kar naenkrat minejo. Takrat, ko si se ti France ženil, sem jaz služil pri mlinarju Belku za hlapca; bil sem tak hrust, da ne kmalu takega. Bal se nisem ničesar, čeprav so me dostikrat coprnice ponoči strašile, ko sem na kozolcu spal. In zdaj sva zlomka, France, kar stara kakor škrbasta skleda.“

„Kako si dejal,“ je vprašal Mihelčec osebenka „da so te coprnice strašile? Beži, beži, ti neumnost neumna. Saj jih ni! Sanjalo se ti je, sanjalo.“

(Dalje.)

njati vse svoje sile in borili se bomo do skrajnosti proti onim, ki nas bodo hoteli ovirati v tem boju. (Viharen aplavz).

Govor dr. Gregorina prinesemo jutri.

Črtice o slovenski politiki.

S posebnim ozirom na bodoče deželnozborske volitve na Kranjskem.

Lasciate ogni speranza.

II.

Slovenci se med seboj prepiramo skoro bi rekel „za oslovo senco“; kajti prepri naš se vrta za takozvani „liberalizem“ in „klerikalizem“. Ali menite mari liberalni Slovenci, da spravite vi s sveta „klerikalizem“, to je moč in veljavo cerkve in duhovščine? Kaj še! Sicer se pa brez potrebe pritožujeta zoper to moč in veljavo; vsaj cerkev z duhovščino vred nimata več tistega upliva kakor nekdanj. In bremen, sitnosti in nadlege ne dela cerkev tudi liberalcem toliko časa, dokler se jej ne pride „do živega“. Dandanes je „narodni davek“, če tudi je dobro voljen, večji od cerkvenega. Nasprotno pa naj se klerikalni Slovenci nikar ne nadejajo, da bi izginila izmed Slovencev tista svobodni-miselnost, ki je last vsem omikanim narodom. Zato moramo slovenskim klerikalcem priporočati toleranco vsaj nasproti tistim Slovencev, ki so nevtralni v sedanjem silnem političnem boju na Slovenskem. Med temi Slovenci jih je veliko, ki obžalujejo ta „kulturni boj“, „naprednjakov“ in pravijo: „Pustimo naš narod; naj bo veren! Vera se mu da vzeti; ali s čim bi jo nadomestili?“ Nasprotno pa nevtralni Slovenci tožijo o intoleranci klerikalnih Slovencev, ki gledajo z neprikrito radostjo, kako njih protivniki v politiki „kozle preobračajo“. Pri obeh strankah je opazovati še dlje časa, da je njih namen in veselje le v tem, da druga drugi nasprotujeta, nagajata in izpodkopujeta ugled pristašev nasprotne vrste. Na Kranjskem sta se v teku let v to svrhu združevali od časa do časa klerikalna in liberalna stranka z Nemci, nemškutarji in vlado; le z rodnim bratom se v svoji slepi strasti nobena ni hotela zjediniti in složiti.

Zato pa postajajo — kakor sem bil pisal že svoje dni neuspehi slovenske politike očitvidnejši od dne do dne. Kajti glede na to, kar sta država in vlada dolžni, da nam dasti, ne moremo Slovenci že 25 let pokazati nobenega uspeha v kulturnem pogledu: ne na šolskem, ne na uradniškem polju. Nasprotno: mi Slovenci gremo v teh strokah rakovo pot! Osobito na Koroskem in Štajerskem, kjer je bilo izlasti še dolgoletno delovanje „Schulvereina“ za nas zelo škodljivo. Ljudsko šolstvo korosko je tako, kakršno je polsko šolstvo na Pruskem. Na Štajerskem so pa v teku 25 let po uradnem in privatnem potu osnovali najmanj kakih 40 čisto nemških šol za — Slovence. Dalje kakih 80—150 pa utrakvistično uredili, t. j., v viših skupinah so jih čisto ponemčili. Uradovanje šolskih vodstev in deloma krajnih šolskih svetov so pa uvedli tako, da je ustrezno okrajnim šolskim nadzornikom in okrajnim glavarjem, ki so več ali manje Nemci ali nemškutarji, ali pa v narodnem obziru — netopirji. Da smo Slovenci tako na slabem, temu je največ kriv sistem, ki veje na učni upravi od glave na Dunaju navzdol do vseh najnižjih udov po pokrajinah. Izvajanja tega sistema olajšujemo mi Slovenci vladi s svojim prepričkom.

Kriv smo pa tudi Slovenci sami, ker vse premalo žigosamo v javnosti vse te krivice. Ne pravimo, — Bog ne daj — da bi se bil kateri slovenskih listov (razen ptujskega „Stajerca“) tako daleč spozabil, to bi odbraval to početje naših nasprotnikov. Ali, ker smo se Slovenci na političnem polju vse preveč pehali in porabljali vse svoje moči v boju za korist — strank, niti nismo opažali, kaj je počel med tem nasprotnik. Tudi smo bili v svojem „bratomornem boju“ tako zaslepljeni, da smo brezštevilnokrat videli v svojem bratu večega protivnika nego v sosedu Nemcu, Lahu, ki sta nam hodila v škodo tem svobodnejše, čim huje smo se mi ravnsali med seboj.

To ravnanje in medsebojno „pobjivanje“ pa še vedno nadaljujemo v lastno škodo.

V. K.

I. L.

Jugoslovanski minister?

Dunajska „Montags-Revue“ poroča, da se v kompetentnih krogih zopet resno bavijo z mislijo, da bi se ustanovilo tudi jugoslovansko ministerstvo. Pogoji za to bi pa bil, da se vsi jugoslovanski poslanci združijo v eno zvezo.

To vest beležimo le po dolžnosti kronistom in jej — ne moremo verjeti.

Južni Slovani in kriza.

Pod tem naslovom pišejo „Balkanu“ z Dunaja:

„Za časa ministerske krize so igrali zastopniki južnih Slovanov — Hrvatje, Slovenci in Srbi — najžalostnejšo vlogo. Z vsemi se je dogovarjalo in pogajalo, vseh se je pozivalo na dogovore, celo tudi zanemarejene Maloruse je baron Beck zval k sebi — jedino južnih Slovanov se ni nikdo spomnil, ne velike parlamentarne stranke, ne baron Beck, ne nikdo drugi. To so žalostne posledice njihove nesloge in razcepljenosti.“

Češki listi so pisali celo poslednje dni, da se je šlo tudi za imenovanje ministra za južne Slovence; ali te

*) To je priznalo nedavno temu tudi glavno glasilo liberalcev.

vesti ni smatrati za resno, ker se na njih ne bo nikdo oziral ne sedaj, ne v bodoče, dokler so taki kakoršnji so v resnici in na žalost. Pomislite, kaka sramota je to za vse Slovence polovice monarhije, ki ne le da sestavljajo večino vseh državljanov, ampak imajo tudi večino poslancev v parlamentu, pak se morajo zadovoljevati z dvojico ministrov s portfeljem in z dvojico ministrov brez portfelja, dočim jih imajo sami Nemci devet, in med tem samo enega brez portfelja! Zastoj nam je pisati in govoriti, da smo v Avstriji v večini, ko se še vedno po naši lastni krivdi postopa z nami kakor se sužnji.“

Tako se glasi žalostno in — žal — resnično sporočilo z Dunaja. Najžalostnejšo vlogo igramo na Dunaju, ker smo med seboj razdeljeni in razdejani. To je naša nesreča, o kateri smo pisali v uvodnem članku minole nedelje. Sporočilo v „Balkanu“ potrja našo trditve, da je zagrešil zločin na sedanosti in bodočnosti našega naroda oni, ki je po tuji želji in na tujo korist zastrupil naše politično življenje. A oni, ki hočejo sedaj to zastrupljenje še širiti in poglobljati v organizmu našega naroda, potisočerijo ta zločin.

Kako, pri milem Bogu, naj nas uvažuje vlada, ako se odlični slovenski politik baha na javnem shodu s tem, da je že govoril z ministerskim predsednikom in mu dokazal, da na Hribarja se ne treba ozirati! In če bi poslanec Hribar isto storil in bi prepričal Becka, da Šusteršič nič ne velja in da se nanj ne treba ozirati?! Do kakega logičnega zaključka mora priti ministerski predsednik, ako ne do tega, da vsi skupaj nič ne veljamo in da se ne treba na nas ozirati! In tako je tudi res prišlo: nikdo se ne ozira na nas! Ali oni gospodi, ki le radi nasprotstva do jedne osebe niso dopustili, da bi prišlo do jedinstvenega kluba, ki so s tem preprečili skupni imponajoči nastop ter nas s tem vse pahnili v onemoglost — ali jim nič ne govori vest, kaj so storili?! In kakor da tej gospodi naše razsulo v domovini in na Dunaju še ni dovolj, hočejo svoje destruktivno delo zanesti še k nam na to točko, ki je najbolj izpostavljen silnim napadom od strani neizprosnega sovražnika!! Težko bodo odgovarjali pred sodnim stolom zgodovine naroda slovenskega.

Dogodki na Hrvaškem.

Rakodczay v Budimpešti.

Iz Budimpešte javljajo: Dr. Rakodczay ostane tukaj, dokler se ne reši vprašanje o novi vladi. Semkaj je pozvan dr. Nikola Gjurgjević in več drugih politikov. Dr. Wekerle bi jih rad pridobil za vlado. Z dr. Šumanovićem niso prekinjena vsa pogajanja, ali do sedaj je dr. Šumanović odbil ponudbe Wekerleve.

Rim proti glagolici.

Zagrebski „Obzor“ je priobčil v svoji številki od dne 9. t. m. pod tem naslovom dopis, v katerem pravi:

Znano je, s kakim ogorčenjem je hrvaška javnost vsprejela odlok rimske kongregacije od 18. decembra 1906, naperjeni proti staroslovenskemu jeziku v naših cerkvah. To ogorčenje je bilo spremljeno tudi po napeptosti, s katero se je sledilo škofovskim konferencam, ki so se vršile v Zadru v mesecu februarju t. l. Škofom je bilo naloženo preko dunajskega nuncija, da se sestanejo na dogovor, kako jim je sporazumno odrediti, da bo omenjenemu odluku sv. kongregacije obredov doslovno zadovoljeno. Sklepi teh škofovskih konferencij so ostali tajni, ali iz okolnosti, da škofje niso izdali skupen pastirski list, se je deduciralo, da oni sklepi ne izvedejo odloka od dne 18. decembra 1906.

Sodilo se je — in mislim opravičeno — da je večina škofov sklenila obrniti se v Rim z opozorjenjem, da one naredbe ni mogoče izvesti, ker da v hrvaškem narodu že tako vre, da ne bi bili izključeni tudi pojavi shizme. In faktično smo po škofovskih konferencah glede glagolice ostali na „status quo“. Niti se ni v kaki cerkvi uvelo glagoljanje, niti se ni odpravilo. Rim je molčal, a to je dovelo v neprimliko škofo same. Dne 4. junija t. l. je hvarski škof Zaninović tako le tožil šibenškemu škofu Pulistiću: „Napotek za uporabo glagolice v moji dijecezi pripravil sem bil že v marcu, ali nisem ga odposlal, ampak sem vprašal za mnenje nj. pr. nadškofa. Odgovoril mi je, da sem dobro storil, da ga nisem poslal ter mi je obljubil informacije, ki pa nočejo priti. Ah! ako bi tista rimska pragospoda poznali naše razmere, ne bi nam priporočali takih muk ter bi bili previdnejši v lastnem interesu in v interesu cerkve (nell'interesse proprio e della S. Chiesa).“

No, vse se zdi, da se zdaj nekaj pripravlja. Zdi se, da se je Pij X. odločil nastopiti tudi proti glagolici z ono isto energijo, s katero je nastopil proti katoliškemu modernizmu. Italijanski klerikalni list „L'eco del Littorale“, ki izhaja v Gorici, prinaša to-le vest:

„Kakor doznajemo iz kompetentnega vira, bilo je apostolski nuncijaturi na Dunaju naloženo, da priobči nadškofu v Zadru konečni sklep Sv. Stolice o vprašanju glagolice. Ta sklep je bil tudi obelodanjen od rimske kongregacije obredov za zadersko diecezo. Isti pravi, da nobena cerkev ne poseduje privilegija rabe glagolice in zato da se mora ta jezik absolutno izključiti iz liturgije. Vsi oni, ki se ne pokore nalogom sklepa in ki ne bodo spoštovali odredbe sv. očeta, morajo

biti strogo kaznovani. Kakor je znano, po prvem dekretu kongregacije obredov (od leta 1898) se more rabi glagolico samo v tistih cerkvah, v katerih se je izključno glagoljalo 13 (reči je menda hotel: 30) let sem. Nadškof zaderski (Ali ne sedanj, ampak prejšnji — Rajčević, ki je v zaderski škofiji, kjer se je nekdanj glagoljalo po vseh cerkvah, napravil z glagolico tabula rasa. Nadškof Dvornik je, to treba priznati, to pravico vspostavil, ter se glagolja od 100 cerkev vsaj v 60. Op. ured. „Obzora“) je izjavil še za časa Leva XIII., da se ta slučaj ni uresničil niti v jedni cerkvi. Bili so poslani dekreti kuriji zaderski, ki ni reagirala. Ta odlok Sv. Stolice potrjuje prejšnjega.“

Da-li so informacije goriškega klerikalnega lista utemeljene, ne bi vam mogel povedati s kako gotovostjo. Ali vsakako pada v oči, da je nadškof Dvornik, da-si je bolan, te dni naglo odpotoval na Dunaj. Povsem lahko je torej, da je to njegovo nenadno potovanje v zvezi s tem vprašanjem.

Mi smo, hvala Bogu, doživeli toliko tega, da ne bi se začudili niti temu, posebno pa danes, ko na Petrovi stolici v Rimu sedi Pij X., nekdanji beneški patrijarh, ki na naše kraje gleda z očesom italijanskega patrijota. Ali, ako Rim odločno nastopi proti glagolici, potem more tudi narod nastopiti proti Rimu! Naj jim bo malo selo Ricmanje mento.

Tako piše zagrebški „Obzor“, ki ni nikak liberalen list in ima odličnih hrvaških svečnikov med svojimi sodniki.

Dogodki na Ruskem.

Socijalisti in delavci proti terorizmu.

Iz Tiflisa poročajo: Gruzinska socialistično-federativna stranka je priredila v Tiflis tretjo konferenco delegatov, ki se je bavila z mnogimi važnimi taktičnimi in strankinimi vprašanji. Mej drugimi je sklenila konferenca jako oistro sestavljeno resolucijo proti terorističnim činom in roparskim napadom na postevta in tovarne. Ob enem je konferenca sklenila, da se bojevna organizacija, ki jo je stranka vzdrževala doslej razpusti. Slednjič so sklenili, da zaprično živahno organizacijo proti priseljevanju Albancev v masah, posebno iz Turčije.

Iz Varšave pak javljajo: Tu se snuje delavska stranka, ki ima dobiti ime „socialistično-individualna“ in ki jej bo glavni namen preprečiti štrajke iz diferenc v mezdih. Stranka se bo le postransko bavila s politiko. Misel, da se ustanovi delavska stranka, ki bo stremila po gori označenem cilju, je opravičena s tem, da se treba takim diferencam, ki dovajajo do štrajkov, izogibati se v interesu delavcem samim. Kajti poljske tovarne ne morejo sedaj — izlasti se s tovarnami v moskovskem okrožju — konkurirati, ker so v tem okrožju mezde izdatno nižje nego v Ruski Poljski. Ta okolnost sili čestopoljske tovarnarje ne le v to, da manjšajo število svojih delavcev, marveč da v mnogih slučajih celo likvidirajo.

Kazenska razprava proti Steslju.

Kako poročajo iz Petrograda, prične kazenska razprava proti generalu Steslju radi predaje Port-Arturja nepreklicno dne 20. t. m. Zasllišani bo na razpravi 179 prič.

Drobne politične vesti.

Sedanje, drugo ministerstvo Beckovo šteje 13 členov in sicer: Ministersko predsedstvo Beck; notranje stvari baron Bienerth; pravosodje dr. Klein; deželna bramba FML Latscher (sedaj na dopustu); uk in bogočastje dr. Marchet; železnice dr. Derschatta; finance dr. Korytowski; poljedelstvo dr. Ebenhoch; trgovina dr. Fiedler; češki minister-rojak Prašek; nemški minister-rojak Peschka; minister brez listnice (presumitivno ministerstvo za javna dela) dr. Gessman; minister za Galicijo Dzeduszycki (ki je pa mej tem odstopil).

Delegacije. Kakor poroča praška „Union“, se sestanejo delegacije dne 14. decembra na Dunaju, da rešijo provizorični proračun. Pravo delegacijsko zasedanje se prične pa 8. januarja in bo trajalo do februarja.

Ministra za deželno brambo FML Latscheria bo za časa njegovega dopusta zastopal FML Georgi.

Vojna luka v Dalmaciji. — Glede te luke je vojna oblastnija različnega mnenja. Neki bi hoteli, da se vojna luka zgradi v Poljudu, a drugi v Salsdunu pri Trogiru, za katero mesto je bil tudi pokojni cesar Maksimilijan.

Češki deželni zbor se (kakor poroča „Union“) ne sestane več, marveč bo še pred 1. januarjem razpuščen. Nove volitve se bodo vršile meseca marca.

Stoletnica pada poljiške republike. Jutri 14. t. m. slavi Poljica v Dalmaciji stoletnico pada svoje republike. — Tega dne proslavi tudi ustanovitev nove poljiške občine, ki jo je dalmatinski deželni zbor že odobril.

Cesar Viljem na Krku. — Iz Atene poročajo, da se na gradu „Aphileion“ na otoku Krku, ki je sedaj last nemškega cesarja, delajo priprave, kajti koncem meseca januarja da pride tjakaj cesar Viljem in ostane tamkaj do konca meseca aprila.

Mestne občinske volitve v Rimu. Na volitvah za mestni občinski zastop v Rimu, ki so se vršile v ponedeljek, je bilo izvoljenih 10 republikancev, 11 socialnih demokratov, 31 naprednih in 12 radikalnih monarhistov. Klerikalci in konservativci se volitev niso udeležili. Od 41.209 upisanih volilcev se jih je volitev udeležilo 17.277.

Proti najnovejši papeževi encikliki. — Iz Monakovega poročaja, da izide v kratkem izjava katoliških vsučilišnih profesorjev nemških, v kateri zavzamejo isti stališče proti okrožnici papeža Pija X. „Pascendi dominici gregis“.

Dnevne vesti.

Še o naši „ekskomunikaciji“. Včeraj že smo naglašali, da nam vsebina proti namu listu naperjene okrožnice ekscelence Nagla ni znana. Kar se pa tiče vesti v „Neue Freie Presse“, da je prišel v naše uredništvo neki kapelan, moramo naglasiti, da je to zgolj izmišljotina.

Na vsaki način pa je ta korak ekscelence Nagla le en člen v verigi sistematične gonje, ki se jo misli uprizoriti proti naši narodni stranki.

Eklatanten izgled nam podaja tudi nastopni dogodek. Neko dekle je pristopilo k pevskemu društvu „Kolo“. Izreki to, jo je g. kapelan Guštin citiral k sebi in jej zagrozil, da jo takoj izključi iz Marijine družbe, ker zahajanje v tako društvo da je smrten greh. Mi ne vemo, kako hoče g. kapelan podkrepiti to svojo trditve, ker pevsko društvo „Kolo“ ni še nikdar ničesar storilo, kar bi bilo naperjeno proti veri. Od gospoda kapelana Guština, ki je bil doslej vsikdar miren in koncilijanten gospod in je bil za to splošno cenjen in spoštovan, ne bi bili pričakovali takega nastopa. In če je on nastopil tako, ne more biti nikakega dvoma več, da je tu sistem in da se postopa po višem nalogu. Če uvažujemo, da je pri nas v Trstu, kjer moramo odbijati najhujše sovražne kombinirane napade, vsaka organizacija največje važnosti, potem smemo pač reči, da je taka gonja herostratska in protinarodna, kajti gospodje se ne morejo izgovarjati, da hočejo zadeti le našo stranko, ker v resnici rušijo narodno obrambo.

In tako početje moramo obsojati brez razlike, ako je zgreša posvetnjak zli pa duhovnik.

Zasramovanje naših delavcev. Iz delavskih krogov nam pišejo: Po shodu „N. d. o.“ v Rojanu minole nedelje sta sodruga Jernejčič in Klinc v navzočnosti naših delavcev kričala, da vsi, ki so bili na shodu, so „špijoni“ in „rušniki“. Torej slovenski delavci, katerih mnogi so bili še nedolgo temu prav po volji in po ukusu sodrugov Jernejčiča in Klinca, so sedaj kar naenkrat „špijoni“ in „rušniki“ edino zato, ker so začeli misliti z drugo in ne — Jernejčičevo glavo. Nezaslišano je to, če možje, ki hočejo biti zaščitniki delavstva, na tak način sramote — delavca!

Imenovanje deželnega šolskega nadzornika za Primorsko se izvrši baje — kakor se nam poroča z Dunaja — že prihodnje dni. Isti vir nam zatrja, da je za to mesto določil neki nemški profesor na Dunaju. Opozarjamo naše poslance, naj skušajo preprečiti tako imenovanje, kajti najelementarnejša pravica zahteva, da na to mesto pride človek, ki pozna razmere in deželne jezike, ne pa trd Nemeč, ki ne more imeti ne srca ne smisla za naše šolske potrebe.

Pooblastilo stavbenega inženirja za Primorje je dobil g. Ant. Perco ter je položil predpisano prisego.

Iz pravosodne službe. Više sodišče v Trstu je imenovalo auskultantoma pravna praktikanca dr. Pompeja Zumin v Gradiški in Antona Medveš v Gorici.

Večerne šole za analfabete: Tečaj večernih šol v mestu so že pričeli. Za okoličje je, po posredovanju našega poslanca g. Rybača mestni svet tržaški določil v isti nameni 3000 kron in to že lani. A ostalo je pri mrtvi črki. Na neko interpelacijo dr. Rybača se mu je letos odgovorilo, da je za lani bilo že prekasno za ustanovitev teh že odobrenih tečajev. Letos je zopet vse tibo. Vse nekam kaže, da se hoče tudi letos stvar narediti — prekasno.

Slednji čas je že, da se resno prične z utoritvijo večernih tečajev vsaj na onih okoličanskih šolah, ki so preskrbljene že z razsvetljavo. Opozarjamo na to naše deželne poslance.

Prisrčen rodbinski večer je priredilo pevsko društvo „Kolo“ v nedeljo popoldne v „Narodnem domu“ v Barkovljah povodom poroke društvenega tenorista g. Mirka Strusjevića (rodom Poljaka, ki pa se popolnoma poslovenil med nami) s pevko-sopranoistinja, gospico Ivanke Klunovo. Pevci in pevke „Kola“ so zbrali malo dne polnoštevilo, da počaste novoporočenca. Izlasti navdušenje, ki je spremljalo lepi primerni nagovor predsednika „Kola“ g. M. Cotiča, ter izročitev daru, poklonjenega novoporočenki od strani pevcev in pevke, je pričalo, kako prisrčno medsebojno razmerje vlada med člani in tem društvu. Pa tudi med drugim občinstvom, ki je polnilo dvorano, je vladovalo najveseleje razpoloženje, ki se je izražalo v burnem aplavzu ob pevanju možkih in mešanih zborov. Po primernem nagovoru predsednika „Kola“ smo nabrali tudi

primerno svoto za družbo sv. Cirila in Metodija.

Odbor za spomenik pokojni cesarici Elizabeti razpisuje natečaj za načrte za ta spomenik, ki se postavi na vrtu pred južnim kolodvorom. Spomenik bo obrnjen proti morju. Topografski načrt in druge informacije je dobil pri tainiku Alojziju vitezu Berneticu-Tommasini. Konkurentom je prepuščena največja svoboda, da uveljavijo svoje umetniške kriterije toliko glede inspiracije in kompozicije, kolikor glede dimenzij spomenika, seveda z ozirom na vzvišeno osebo, ki se ji postavi spomenik, in na prostor, ki je določen v to. Vseskupni trošek je določen na okroglih 80.000 kron. Čas za doposlavev načrtov se zaključi ob 6. uri popoldne dne 1. marca 1908. Načrti morajo biti v proporciji 1: 10 nameravane velikosti in morajo biti kontrastirani s kakim motto, kateri je doposlati v zapečateni kuverti z imenom konkurenta vred. Načrti bodo najprej javno izloženi in bo sodilo o njih razsodišče, sestavljeno iz gospodov: Dal Zotto, kipar, profesor na kraljevi akademiji lepih umetnosti v Benetkah. Hellmer Edmund in Karol Kundmann, kiparja in profesorja na jednaki akademiji na Dunaju, Karol Hesky, c. kr. vladni svetnik in ravnatelj obrtna šole v Trstu, Domenik Pulgher, arhitekt v Trstu. Razsodišče bo sklepalo z večino glasov in bo njega sklep definitivni. Razsodišče izbere trojico načrtov. Avtorji teh načrtov bodo imeli pravico udeležiti se ožjega natečaja ter predložiti drug načrt, v katerem bo v glavnem in v podrobnostih razvil njih prvotni načrt. Ta drugi načrt bo imel biti zasnovan v proporciji 1: 5 nameravane velikosti. Ti drugi načrti se bodo morali predložiti najkasneje do dne 15. junija 1908 ob 6. uri popoldne v roke gori imenovanega tajnika. Ti načrti ostanejo lasti odbora in dobe avtorji nagrado po 1000 K.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani naznanja, da so naročili sedeči računske listke: g. Fran Treboj, Gornji grad; restavracija „Narodni dom“; gospodč. Ivanka Kimovec za restavracijo „Pri Lipi“, restavracija pri „Reži“, g. Fr. Drolic-Lasko; g. Jos. Zarc Kandija pri Novemestu; gđ. Pavla Artnak za gost. Jos. König-a-Vransko; Hotel Hirijska-Ljubljana. Prosimo nadaljnjih naročil.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Drzen roparski napad. Eden roparjev aretovan. Predsinočnjim, malo pred 7. uro, je neki redar v ulici sv. Jakoba (vhod v staro mesto) slišal vpiti: »Primi ga, primi ga!« V istem hipu mu je pridiral nasproti neki 18-letni mladenič. Redar mu je zastavil pot in ga prijel, a oni je redarja na vso moč vdaril s pestjo po glavi, vsled česar je redar zletel proti zidu in pa na tla. A vzdignil se je takoj in zdirjal za bežečim. Dohitel in vstavil ga je v ulici di Donota. Tu se je pa oni vrغل na tla, segel z roko v žep, prinesel iz istega več kron in jih zalučal od sebe. Dohičim je imel redar opraviti z njim, ki je brcal in bil okrog sebe, so pa drugi, ki so bili gotovo skupaj z aretovanim, pobrali denar. Mej tem se je bilo okrog redarja nabralo precej ljudi. Mej temi nekaj jako sumljivih obrazov. Slednjič sta prišla prvemu na pomoč še dva druga redarja. Tedaj je pa eden onih, ki so stali poleg in so gledali prizor, dal enemu redarjev klobuto in potem pobegnil.

Slednjič so redarji aretovanega vendar vkrotili in ga odvedli na policijo. Tu je aretovan povedal, da je 18-letni težak Marij F., stanujoči v ulici Rigutti. Prišel je pa na policijo tudi 42-letni kurjač Jurij Trevisan, stanujoči v Rocolu št. 462. Ta je povedal, da ga je ko je šel ob 6. uri in tri četrti po ulici delle Beccherie proti ulici sv. Jakoba, obstopilo kar 5 lopovov. Dva teh sta ga prijela za roke, eden pa mu je preiskal žep in mu iz hlačnega žepa vzel 12 kron in nekaj stotink, na kar so vsi skupaj pobegnili. On je pa letel za njimi in vpil: »Primi ga, primi ga!«, na kar je po sreči redar prijel ravno onega, ki mu je bil vzel denar iz žepa.

Voz lesa, vrednega 600 kron, so bili neznan tatovi predsinočnjim okoli 5. ure ukradli na postaji južne železnice. Les je bil last tvrdke Cesare Cavalieri. No, pozneje so pa redarji našli voz z lesom na senenem trgu.

Vdaril je redarja. Mej drugimi, ki so bili predsinočnjim aretovani radi motenja nočnega miru s petjem, razgrajanjem in kričanjem (vseh skupaj 7 njih), je bil 20-letni dinar Ivan C., stanujoči v ulici di Donota. Ta je pa redarja, ko ga je isti aretoval, udaril s pestjo po levi rami. Zato bo pa moral tudi dlje časa sedeti.

Razgrajac v žganjarni. Predvčeršnjim malo predpoludne je bil šel 20-letni težak Josip Sch., stanujoči v ulici dell' Olmo, v neko žganjarno v ulici della Caserma. Bil je pa že pijan in je začel tam razgrajati, vsled česar mu je lastnik žganjarne Ivan Carabelli zagrozil, da ga postavi na ulico. Na to je pa začel on groziti žganjarju s pestmi, vsled česar je dal žganjar pozvati

Trgovina s pohištvom **Peter Jeraj** Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Glogowski & Co. Zmožna oseba
TRST, Capo di Piazza2 (Corso)
Edina koncesionirana šola
za pisanje na pisalni stroj
Podučujejo izvežbane učne moči.
Brezplačno posredovanje za nameštanje.
Vpisanje vsaki dan. Veliki higijenični šolski prostori.
TELEFON 1770

Velika izbora **Pohištva**
Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedline sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, slike zroala, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.
Trst, via Chiozza 8
(Rudeče table)
VITTORIO DOPLICHER
Najnižje cene.

Zmožna oseba s precejšnjim kapitalom išče tajnega druga z 60.000 kron, za ustanovitev lesnega skladišča v Trstu, katero bi neslo dobre dobičke. — Ponudbe pod
TAJNI
na Inzeratni oddelek Edinosti.

Tovarna pohištva **v TRSTU**
ulica della Tesa št. 46
ALBERTO COEN
ZALOGA
Plazza - -
Rosario št. 1
KATALOGI, NAČRTI IN PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

Slavnemu občinstvu se naznanja da se je odprla v Rojanu
:: nova kavarna ::
Ai volti di Roiano
Priporoča se slavnemu občinstvu lastnik
DOMINIK VIVODA.

MACHINE & Co.
Koncesionirana pisarna za **trgovske informacije** in iztirjevanja
ulica Molin piccolo št. 8
Dopisniki v vseh mestih sveta.

Prva trgovinska tvrdka
ALBERTO COEN
Trst - ulica Parini št. 4 - Trst
VELIKO SKLADIŠČE JESTVIL
Alpsko maslo po K 280 kg. Kava. Sladkor. Riž. Napoljska zmes. Kakao. Čokolada. Olje iz oljk ali bombaza itd. itd.
Pošiljate s poštnimi zavoji, po vsej deželi poštne prosto. — Pisma naslovljati na **ALBERTO COEN - TRST.** Cene najzmernejše.

Ideal vseh vonjav je **Kolonijaska voda št. 4711**
Dobi se v lekarnah, mirodilnicah in parfimerijah
Edini izdelovalec
Ferdinand Mülhens, c. kr. dvorni zalagatelj
KOLONIJA o/R.
Podružnica: DUNAJ IV/1, Heumühlgasse št. 3

Giulio Zanolla
krojačnica
TRST — ulica Torrente 33
Izdeluje po meri. — Moderni kroj.
Točna izvršitev. — Cene zmerne.

Prilika!! Okoristite se!!
V ulici Beccherie št. 3
najdete v veliki izbiri
okvirje vsake vrste in delalnico
za povečanje fotografij
po najnižjih cenah.

SLOVENC!
KUPUJTE
Narodni kolek!

Pekarna in sladčičarna Vinko Škerk
TRST, ulica Acquedotto št. 15 s podružnico v ulici Miramar 9.
Prodaja kruh vsake vrste svež trlikrat na dan. Postrežba na dom. Specialiteta kruha zdravega ter pripečenec iz Karlovič Varj. Bogata izbira sladšic crema à la glace, milanškega kruha, hlebov, dezertnih biskotinov, najfinejih fav, napravljenih z mandeljni, fondants, in vsakovrstnih sladkarij
Najfineja vina in likerji ter pivo v buteljkah.

Barve, olja, lak, bagrene barve itd. itd.
Specialiteta barv za postekljenje.
Raffaello Spazzali
Trst, ulica Riva Pescatori št. 20, Trst
TELEFON 19-39.

DOMIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najvpečajše sredstvo proti revmatizmu in protinu** DOMIVA SE V VSEH LEKARNAH.
TEKOČINA GODINA pripravljena v Trstu kajca Gočina, lekarna „Sila Matrona della Salute“ pot od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Gočina, lekarna „St. Ignaz“, Farante 4.
Količina stane K 100. In Trstu se ne odpravlja niti od 4 steklenic proti protinu, prav tako ali proti revmatizmu, protinu in vsakemu drugemu bolezenskemu stanju.

HOTEL BALKAN

78 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopalni
Cene zmerno. Počitaj & Ugi

redarja, ki je razgrajča aretoval in odvedel na policijo, kjer so ga djali pod ključ.

Truplo samomorilke. Katarino Šarko ki je v ponedeljek dne 4. t. m. ob 10. uri zvečer skočila v morje, so našli še le včeraj opoludne blizu novega sanitetnega pomola. Torej tam blizu, kjer je nesrečnica skočila v morje.

Konjski komat, vreden 60 kron, je vkradel 36-letni Fran Z., predsinočnjim Ant. Stekerju na Vrdeli. Bil je pa zato malo pozneje aretovan.

2 kg kave je imel pri sebi 68-letni težak Josip B. stanujoči v ulici di Riborgo. Dva finančna na stražnika sta ga pa zato aretovala.

Nevzvesta kasirka. Gospod Humbert Camerini, lastnik mednarodnega panorama v ulici Stadion, je predvčerajšnjim popoldne ogradil na policiji kasirko Ano S., stanujočo v ulici dell Molin grande, da ga je že več časa vsaki dan osleparila za kakih 8-10 K na vstopnicah.

Pri pogrebu. Gospica Olga Gilli, stanujoča v ulici Giovanni Boccaccio št. 2, je prijavila predsinočnjim na policiji, da jej je mej tem, ko je popoldne na ulici della Barriera vecchia gledala neki pogrebni sprevod, neznan umrli vkradel iz žepa novčarko, v kateri je imela 12 K in 30 st.

Smešnica. Najvažnejše. Oče (sinu, ki je mislil študirati medicino): „Misliš, da res ne boš zaradi svoje mehkosrčnosti dober zdravnik?“ — Sin: „Res; kajti jaz ne bom mogel nikomur prepovedati — pijace!“

Koledar in vreme. — Danes: Stanislav Kostka spozn. — Jutri: Jozafat Škof. muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 18.5° Cels. Vreme včeraj: oblačno, deževno.

Društvene vesti in zabave.

Zahvala. Gospodarsko društvo na Kontovelju izreka tem potom najtoplejšo zahvalo poštvalnemu barkovljanskemu tamburaškemu zboru, ki je minole nedelje počastil našo vas svojim obiskom ter nudil zbranemu občinstvu mnogo prijetne zabave se svojim preciznim tamburanjem. Enaka zahvala velja tudi drugim barkovljanskim gostom, ki so se svojo številno udeležbo pokazali, da so oni naši pravi neposredni sosede.

„Narodna čitalnica“ v Rojanu vprižori v nedeljo dne 17. t. m. popoldne ob 4. uri v dvorani „konsumnega društva“ v Rojanu Jakob Dolinarjevo šaloigro v treh dejanjih »Cigani«. Podrobnosti pravočasno.

Vesti iz Goriške.

Nekaj o šolski higijeni v Povirju. Naslov je res bombastičen, toda le nikar zmajevati z glavo. Na svojem ogledovanju po tej vasi, iz katere se ni že leta nihče oglašil v nobenem listu, sem opazil nekaj, česar ne vidite nikjer.

Tukajšnja trirazrednica je spravljen srečno pod dve stehi. Dva razreda sta v novem, eden v starem šolskem poslopju, katero je dala občina okrajnemu šolskemu svetu v najem. Do tu je vse prav. Toda zdaj prihaja najlepše.

Dasi ima to poslopje dve stranišči, eno za šolsko vporabo, ki je bilo v rabi, dokler ni bilo nove šole, in eno za družino, vendar se nudi dnevno človeku kaj čuden pojav.

Otroci morajo hoditi na stran okoli pokopališnega zidu, kar je res prizor za bogove. Z Gabrka piha burja in prevrača kozolce po poljih in cestah. V tem pa se opažajo okoli pokopališča trepetajoče postave otrok, ki morajo hoditi sem na telesno potrebo.

Po katerem higijenskem načelu se da opravičiti ta moderna knajparija. V moderni dobi, ko se toliko piše o šolski higijeni, pa tak škandal!

Radi ene sitne Eve morajo otroci na mraz, da se pri tem lahko nevarno prehlade. Zima je pred vratmi, a nobena oblast-nija ne migne niti z mazincem, da bi se obvarovali otroci pred njenimi zli posledicami.

Deca vendar ne more v mrazu hoditi v novo šolo na stranišče, ker se pri tem na prehodu iz toplega na mrzlo preveč izpostavlja ostremu nasprotju med notranjo in vnanjo temperaturo.

Pristojne oblasti naj ukrenejo nemudoma potrebno, da ne bo treba otrokom prezebati na planem ter naj preskrbe istim stranišče v poslopju stare šole.

To je srčna želja prizadetih starišev. Drugače pa znamo odkriti še kaj, kar bo jasno osvetlilo tukajšnji Avgijev hlev in ne bo prizadetim preveč prijetno.

Za zdaj naj služi to v informacijo cenjenemu čitateljstvu, da sprevidi isto, s kakšnimi problemi se moramo ukvarjati v naši občini, ki je (da-si blizu kraške metropole) še zelo primitivna v marsičem.

Eden v imenu mnogih.

Vesti iz Istre.

V Rovinju prično dne 25. t. m. mestne občinske volitve. Nasproti si stojita dve stranki, to je, takozvani liberalci ali kamoristi in krščansko-socialna stranka. Ker ni prišlo do kompromisa, pojdetja obe stranki v boj.

Razpisana služba. Na c. kr. okrožnem sodišču v Voloski je razpisano novoustanovljeno mesto sodnijskega aluge.

Iz Herpelj nam pišejo dne 12. novembra z ozirom na včeraj javljeni vrom v zalo-

go trgovca Ivana Šiškočiča. Doznalo se je, da sta ukradeno blago v nedeljo zjutraj prodajala dva mlada človeka pri Jezeru blizu Boršta. Prodajala sta na vse zgodaj ženskam dežnike in manufakturno blago.

Vesti iz Kranjske.

Za slovenski vseučilišče v Ljubljani. V Pragi so imeli vsi slovenski in češki dijaki shod, na katerem so zahtevali ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Mila jesen. Na Rečici pri Bledu cveto trobentice in jagode celo v senčnati legi, akoravno je sneg pobelil višje hribovje.

Brezščna mati. V ponedeljek je v Vižmarjih usmrtila svojega 6letnega sina 30letna dnimerica Marija Rozmanova rodod od Sv. Križa pri Trziču ter pobegnila. Če je bil otrok zadavljen ali zastrupljen, še ni znano. Včeraj se je peljala v Vižmarje sodnijska komisija, ki je usmrčenega dečka obducirala. Brezščna mater varnostne oblasti zasledujejo.

Razne vesti.

Urednik „Hrvatskega Dnevnika“ obsojen. Radi več člankov, obelodanjenih v „Hrv. Dnevniku“ v Sarajevu je bil urednik lista G. Cankar obsojen na 20 dni zopora.

Umrli je na Dunaju generalni nadzornik c. k. tobačne režije, dvorni svetnik dr. Artur Musil.

Zakup mesa

Uprava garnizijske zaloge jestvin v Trstu, da za leto 1908 v zakup meso potrebujoče za čete vojaške posadke. — Ponudbe naj se blagovolijo uposlati do 20. novembra 1907.

Uprava garnizijske zaloge jestvin v Trstu (velika vojašnica)

Zgubila se je zlata igla v Rojanu do Belvedere. Nagrada onemu, ki jo prinese škabarju, Rojan 260. 1460

Sprejemem takoj spretnega mizarja kot delovodja in 2 dečka za učenca. — Naslov: Josip Rože, Trst, ul. Giulia 10. 1456

Naznanjam da imam veliko dvorano na razpolago vsakemu društvu za plesne zabave. Henrik Kosič, Belvedere 17. 1430

V prodajalnici zgotovljenih oblek in blaga za moške obleke Ivan Simitič Trst, ulica Barriera 32 v hiši lekarne Picciola, sprejmejo se sedaj naročila za moške obleke in drugo potrebno za bližnje praznike Vseh Svetih n Božič proti naračunu in plačilu na obroke. 1344

Kmet ne more izhajati, ako se ne poslužuje vseh novih sredstev za olajšanje svojega dela. Njegovo prvo in najvažnejše delo je obdelovanje zemlje. Ako je hoče z najmanjšimi stroški in z najmanjšim trudom opravljati, naj vzame moje za to najpripravneje orala. — ŽIVIC i dr. v Trstu, Trgovinska ulica 2. 1443

Ugodna prilika. Proda se veliki astronomični teleskop z velikim stojalom, z vsemi menjajočimi lečami vred. Tovar-niška znamka M. Woerle, Kahlgub pri Monakovem. Razstavljen v prodajalnici optičnih aparatov ulica Nuova 34. 1449

Ivanka Doreghini
TRST -- ulica Madonnina št. 8
VELIKA ZALOGA
pohištva, manufaktur, ur, slik, zrcal in tapetarij.
Popolne spalne in obedovalne sobe.
Moške obleke na izbero.
UGODNE CENE.
Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi
Avtorizovana delavnica za električne napeljave
TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto
Napeljave elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelovodov.
Popolne napeljave električne luči.
Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.
Aparati baterije in potrebšine za električno zdravljenje.
Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

Novi dobodi za zimsko sezono
E. RUDAN
Trst ulica Ponterosso 10 Trst
Laneno blago, fuštanj, robci, lanene in svilene rute, kožuhovine svila, lanene in platnene pletenine, pogrinjala lanena in prešita, zavese, posteljniki, pregrinjala
Velika izbora perila in drobnarine.
Cene, da se ni bati konkurence.

Agencija za najeme
kupovanje in prodajo
hiš dvorcev in zemljišč
Trst, Korzo št. 47. I. nadst.
Telefon 14-73

Proda se obešala, postelje, opravila za spalnico naj-finejega dela, kuhinjsko opravilo „Secession“, mozaično umetniško mizico, vredno 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

HOTEL
Pri zlatem jelenu
v GORICI.
Ugodna lega sredi trgovskega dela mesta. — Nad 40 na novo opremljenih sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, obširen vrt, veranda, klubove sobe, kegljišče. Izborna kuhinja. — Pizensko in Puntigamsko pivo. — Raznovrstna namizna vina in v butelkah.
Za preč. duhovščino separata soba na razpolago.
Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča udani **A. DEKLEVA.**

Velika zaloga istrijskega in dalmatinskega vina, belega in črnega iz najboljših kleti, marsala I. vrste na debele in drobne. Pošilja na dan brezplačno vsako količino, izven Trsta franco postaja Trst po konkurenčnih cenah. **Ul. Gtov. Boccacelo li FRATELLI de GIOIA, Trst**

V novi prodajalnici slanine
Trst, ulica Campanile 15 (Plazza Ponterosso) se dobi velika izbora kranjskih in dunajskih klobas in najkuskusnejših drugih slanin. — **Direktno uvažanje.**

Michele Zeppar, Trst
ulica S. Giovanni št. 6 in 12
Podružnica v Zadru
SKLADIŠČE in avtorizovana delavnica **majoličnih peči**
lastnega izdelka.
Bogata izbora plošč za kopelji in kuhinje.

Volovsko meso lastnega klanja po nizki ceni
Najfineja vrsta po kr. 56, 64, 76, 80. **VAMPE** po kr. 32
TELETINA po 80 krajc. in po gl. 1.—
ŠTAJERSKI PIŠČANCI po 76 krajc.
samo v
MESNICI GALLO
TRST — Piazza Barbacan — TRST

VELIKA ZALOGA
praznih butelj
Trst, via delle Ombrelle št. 5
Guido e Ugo Coen
100.000 butelj od šampanjca za refošk
Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. **VELIKA ZALOGA** Butelj od pol litra in 1 l. pol litra. Damjane iz stekla opletene
Prevzamejo se dopošiljatve na deželo.
Kupuje se razbito steklo vsake vrste.

MERKUR
J. ULČAKAR & Co. - Trst
Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874
Komisije. - Zastopstva. - Informacije.
Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in družega blaga.
ZAHTEVAJTE CENIK